

SOVELTAMISOHJE TERVEYSPALVELUALAN TYÖEHTOSOPIMUKSESSA SOVITUN PAIKALLISEN ERÄN JAKAMISESTA 2023

YLEISTÄ PAIKALLISEN ERÄN JAKAMISESTA

Paikallisen erän tavoitteena on kohdistaa osa työehtosopimuksen mukaisesta palkankorotuksesta työpaikan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Paikallisen erän jakamisessa on mahdollista huomioida työpaikan lähtökohtia ja edistää työpaikkakohtaisten palkkausjärjestelmien toimivuutta. Paikallisen tason sopimisella voidaan edistää työnantajan ja työntekijöiden yhteistyötä ja luottamusta, sekä vaikuttaa palkkausjärjestelmän kannustavuuteen.

Tavoitteena on löytää yhteisin keskusteluin neuvottelemalla yhteisymmärrys erän kohdentamisesta. Molemmat osapuolet esittävät ehdotukset erän jakamisesta ja ehdotuksia voidaan neuvottelujen edetessä muuttaa ja täydentää. Tavoitteena on paikallisen erän jakaminen tavalla, joka edistää aitoa neuvottelua ja yhteisymmärrystä. Jos paikallisen erän jakamisesta ei päästä yksimielisyyteen, jaetaan se työehtosopimuksen määräysten mukaisesti myöhempänä ajankohtana.

PALKANKOROTUKSET 2023

Palkankorotukset vuodelle 2023 ovat yhteensä 2,95 %. Korotukset toteutetaan kohdan 1 ja 2 mukaisesti:

1. Yleis- ja taulukkokorotus

1.11.2023 toteutetaan yleis- ja taulukkokorotus 1,9 %. Yleiskorotus korottaa työntekijöiden 31.10.2023 voimassa olevia henkilökohtaisia palkkoja.

Työnantaja voi halutessaan antaa korotuksen joko kokonaan tai osittain etukäteen, kuitenkin aikaisintaan 1.6 alkaen, jolloin aiemmin annettu korotus vähennetään 1.11.2023 korotusprosentista.

2. Loput korotuksista maksetaan joko kohdan a) tai b) mukaisesti.

a) Paikallinen erä ja yleiskorotus

1.11.2023 lukien jaetaan paikallinen erä, joka on suuruudeltaan 0,315 %. Paikallinen erä lasketaan syyskuun 2023 palkkasummasta.

Lisäksi työntekijöiden 31.10.2023 voimassa olevia henkilökohtaisia palkkoja korottava yleiskorotus **1.11.2023** 0,735 %.

Huom! Kohtien 1 ja 2 a) mukaiset yleiskorotukset ovat yhteensä 2,635 %.

b) Jos paikallisen erän jaosta ei päästä sopuun

Mikäli paikallisen erän jaosta ei päästä sopuun 31.10.2023 mennessä, ei yleiskorotusta 0,735 % jaeta 1.11.2023, vaan paikallisen erän osuus (0,315 %) sekä yleiskorotus (0,735 %) jaetaan yhteenlaskettuna yleiskorotuksena 1,05 % 1.2.2024. Tällöin korotus kohdistuu työntekijöiden 31.1.2024 voimassa oleviin henkilökohtaisiin palkkoihin.

PAIKALLISEN ERÄN LASKEMINEN

Paikallisen erän suuruus lasketaan työnantajan työehtosopimuksen soveltamisalalla olevan henkilöstön säännöllisen työajan palkkasummasta syyskuun 2023 palkkasummasta. Koska korotus kohdentuu työehtosopimuksen soveltamisalalla oleville työntekijöille, myös jaettavan erän suuruus lasketaan työpaikan työehtosopimuksen soveltamisalalla olevan henkilöstön säännöllisen työajan palkkasummasta.

Tässä palkkasummassa otetaan huomioon varsinaiset säännöllisen työajan palkat (kiinteä kuukausipalkka: henkilökohtainen ja tehtäväkohtainen palkanosa) sekä paikallisen poissaolojakson esim. vuosi-, sairausloman tai paikallisen perhevapaan ajalta maksetut palkat alla olevin täsmennyksin.

Sen sijaan palkkasummassa **ei** huomioida esimerkiksi:

- epämukavan työajan lisiä kuten ilta-, yö-, lauantai- ja sunnuntaityöstä maksettavia korvauksia sekä paikallisen poissaolojakson työaikalisää
- ylityökorvaus
- paikallisella poissaolojaksolla olevien työntekijöiden sijaisten palkkoja
- lomarahoja, loppupalkan yhteydessä maksettuja lomakorvauksia

Jokainen työpaikka laskee paikallisen erän palkkasumman euromäärän ja tämä summa jaetaan työpaikalla sovitulla tavalla.

Esimerkki: Terveyspalvelualan työehtosopimuksen soveltamisalalla on työpaikalla x.x.2023 10 työntekijää (ei sisällä työehtosopimuksen soveltamisalan ulkopuolella olevia työntekijöitä tai työnantajan edustajia), joiden säännöllisen työajan kuukausipalkat tai tuntipalkkaisille maksetut tuntipalkat ovat yhteensä 29.000 euroa. Summa sisältää myös yhteensä 1000 euroa epämukavan työajan korvauksia. Varsinaisen säännöllisen työajan palkat ovat siis syyskuussa 28.000 euroa. Jaettavan paikallisen erän suuruus on tällöin $0,00315 \times 28.000 = 88,2$ euroa.

MITEN JAETAAN

Paikallisen erän tavoitteena on kohdistaa osa työehtosopimuksen mukaisesta palkankorotuksesta työpaikan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Se, minkä asioiden perusteella paikallinen palkkaerä jaetaan, päätetään työpaikalla.

Paikallisen erän jakamista koskevien keskusteluiden tavoitteena on yhteisymmärrys siitä kohdennuksesta, jonka mukaan 0,315 % paikallinen erä jaetaan. Mahdollisia perusteita paikallisen erän jakamiselle on monenlaisia, mutta olennaista on, että sovittavaan paikallisen erän jakomalliin löytyy yhteisymmärrys. Paikallinen erä tulee lähtökohtaisesti kohdentaa siten, että se jää työntekijän palkkaan siten, ettei se tule syödyksi (esimerkkinä henkilökohtainen palkanosa ja vuosisidonnainen takuu)

Esimerkkejä:

Esimerkki 1: Paikallinen erä jaetaan työpaikan tehtäväkohtaisiin erityistekijöihin ja tehdään tarvittavia painotuksia, jotta työpaikan X palkkausjärjestelmä saadaan mahdollisimman kannustavaksi ja toimivaksi.

Esimerkki 2: Paikallinen erä kohdennetaan kannustimena erityisen ansioituneille työntekijöille työehtosopimuksen henkilökohtaisen palkanosan kriteerein.

Esimerkki 3: Paikallinen erä jaetaan tasan kaikkien toimipaikan työntekijöiden kesken (osa-aikaisille työaikaan suhteutettuna).

Esimerkki 4: Paikallisesta erästä sovitaan puolet kohdennettavaksi erityistekijöihin ja puolet jaetaan tasan kaikkien työntekijöiden kesken (osa-aikaisille työaikaan suhteutettuna).

Mikäli paikallisen erän jaosta ei päästä sopuun 31.10.2023 mennessä, ei yleiskorotusta 0,735 % jaeta 1.11.2023, vaan paikallisen erän osuus sekä edellä tarkoitettu yleiskorotus jaetaan yhteenlaskettuna yleiskorotuksena (1,05 %) 1.2.2024. Tällöin korotus kohdistuu työntekijöiden 31.1.2024 voimassa oleviin henkilökohtaisiin palkkoihin.

KETKÄ NEUVOTTELEVAT

Paikallisen erän jakamisesta sovitaan siten, että jokaisen työpaikan henkilöstön näkemykset tulevat edustetuiksi keskusteluissa. Keskusteluosapuolina ovat:

- Työnantajan edustaja ja luottamusmies/luottamusmiehet.
- Mikäli luottamusmiehiä on useampia, kaikki osallistetaan työpaikalla erikseen sovittavalla tavalla.
- Ellei luottamusmiestä ole, valitsevat työntekijät keskuudestaan edustajan.
- Mikäli luottamusmiestä ei ole tai edustajaa ei ole valittu varataan koko henkilöstölle mahdollisuus osallistua ja neuvottelut käydään koko henkilöstön kanssa yhteisessä palaverissa.

NEUVOTTELUJEN KULKU

Paikallisen erän jakamisesta neuvotellaan 31.10.2023 mennessä. Neuvotteluille ei ole erityistä määrämuotoa tai vähimmäispituutta. Neuvottelijat käyvät yhdessä läpi ehdotuksensa erän kohdennukseksi perusteluineen ja katsovat, löytyykö sellainen yhteinen näkemys, jonka kaikki neuvottelun osapuolet hyväksyvät.

Suositus onnistuneelle neuvotteluille:

1. Neuvottelujen aikataulu ja kesto

Paikallisen erän jakamisesta neuvottelut käydään hyvissä ajoin ennen marraskuun palkanmaksuajankohtaa, viimeistään lokakuun loppuun mennessä. Erä maksetaan viimeistään marraskuun 2023 palkanmaksun yhteydessä.

Jos paikallisen erän jakamisesta ei päästä yksimielisyyteen, toimitaan palkankorotuksia koskevan kohdan 2 b) mukaisesti.

Neuvotteluille ei ole vähimmäispituutta, mutta neuvottelukertoja on hyvä olla useampia, ellei yksimielisyyttä saavuteta jo ensimmäisessä neuvottelussa. Olennaista on, että asian yhteiselle käsittelylle on riittävästi aikaa yhteisymmärryksen saavuttamiseksi.

2. Neuvottelujen koolle kutsuminen

Neuvottelujen alussa todetaan, ketkä ovat neuvottelijat.

Työnantaja kutsuu neuvotteluosapuolet hyvissä ajoin koolle, esimerkiksi kaksi viikkoa ennen ensimmäistä tapaamista. Henkilöstön edustajalle on varattava riittävä aika neuvotteluihin valmistautumiseen ja neuvotteluesityksen (ehdotuksen) laatimiseen. Tarvittaessa sovitaan lisäaikaa tai menettelyn tavoiteaikataulusta.

3. Tarvittavat tiedot asian käsittelemiseksi

Onnistuneen neuvottelun edellytys on, että molemmilla osapuolilla on saatavilla riittävät tiedot.

Työnantaja toimittaa henkilöstön edustajille hyvissä ajoin paikallisen erän käsittelyyn tarvittavat tiedot ennen neuvottelujen alkua. Tarvittavina ennakkotietoina neuvotteluiden alkaessa tarkoitetaan palkkasumman suuruutta ja henkilöstön lukumäärää. Henkilöstön edustaja voi esittää tietojentäydennyspyynnön perusteluineen.

Tietojen antamisessa on huomioitava työehtosopimuksen määräykset (mm. palkkasopimus ja luottamusmiessopimus).

4. Menettelytavat

Osapuolet käyvät tilannetiedot läpi, kuten palkkasumman suuruuden, jaettavan paikallisen erän (0,315 %) suuruuden ja henkilöstön lukumäärän.

Osapuolet esittävät ehdotuksensa perusteluineen ja niitä käsitellään keskinäiseen yhteisymmärrykseen pääsemiseksi. Tarkoituksena on, että aktiivisesti tavoitellaan yhteisymmärrystä paikallisen erän jakamisesta.

Neuvotteluista pidetään pöytäkirjaa (liite 1.), johon kirjataan mm. paikallaolijat ja osapuolten näkemykset. Työnantaja kirjaa osapuolten kannat pöytäkirjaan, ellei pöytäkirjan pitämisestä toisin sovita.

5. Hyviä käytänteitä keskusteluun ja yhteisymmärryksen hakemiseen

- Vuorovaikutus ja yhteinen tilannekuva, tarvittavat tiedot asian käsittelemiseksi
- Tavoitteiden kirkastaminen, ymmärrys toisen osapuolen intresseistä, tavoitteista ja tilanteesta
- Tavoitteiden selvittäminen ja sanoittaminen puolin ja toisin
- Punninta: lyhyen aikavälin hyödyt vs. pidemmän aikavälin hyödyt
- Neuvotteluosapuolten itsenäisyys; ei sanelua, ei ulkopuolista ohjailua
- Tavoitteena yhteisymmärrys sekä molemmille osapuolille aito kokemus mielekkästä tuloksesta ja siihen sitoutuminen
- Viestinnän käytännöt

6. Neuvotteluiden lopputulos

a) Yhteisymmärryksen saavuttaminen

Sopimus syntyy, jos ja kun sopijapuolet pääsevät yhteisymmärrykseen.

Kun yhteisymmärrys sopimuksen sisällöstä on saavutettu, lopputulos kirjataan pöytäkirjaan (liite 1.) tai tehdään muutoin kirjallisesti (liite 2.).

Kun jakoperiaatteet on päätetty, niistä on informoitava koko henkilöstöä ennen paikallisen erän jakoa. Neuvotteluiden päättyessä lopputuloksen tiedottamisen käytännöistä on hyvä sopia yhdessä.

Koko henkilöstölle informoidaan:

- paikallisen erän kokonaismäärä

- kenenkään työntekijän henkilökohtaista palkkasalaisuutta vaarantamatta ne perusteet, joiden perusteella erä on jaettu
- samalla kerrotaan, että kyseessä on yhteisymmärrys.

b) Jos yhteisymmärrystä ei saavuteta

Jos neuvotteluissa ei saavuteta yhteisymmärrystä paikallisen erän jakamisesta, neuvottelujen päättymisestä tiedotetaan henkilöstöä ja samalla kerrotaan, että neuvottelut päättyivät ilman yhteisymmärrystä, joten 1.11.2023 maksetaan ainoastaan 1.9 % yleiskorotus ja mahdollinen loppuosa maksetaan kaikille yleiskorotuksena 1.2.2024.

7. Palkkatietojen salassapito

Luottamusmiehelle luovutetut tiedot ovat luottamuksellisia ja salassa pidettäviä, eikä hän saa luovuttaa tietoonsa tullutta yksittäisen henkilön palkka- tai muuta henkilötietoa kenellekään muulle kuin asianomaiselle henkilölle itselleen. Saadut tiedot ja asiakirjat tulee asianmukaisesti hävittää neuvotteluiden päätyttyä.

HELSINGISSÄ 12.9.2023

HYVINVOINTIALA HALI RY

TERVEYSPALVELUALAN UNIONI RY

LIITE 1. PÖYTÄKIRJAMALLI

PÖYTÄKIRJA / Terveyspalvelualan työehtosopimuksen mukainen paikallinen erä 2023

Aika:

Paikalla:

Käsitellyt asiat otsikkotasolla:

Seuraava tapaaminen:

Neuvottelutulos:

Aika, paikka ja allekirjoitukset:

LIITE 2. SOPIMUSMALLI

Terveyspalvelualan työehtosopimuksen mukainen paikallinen erä 2023

Sopimus 1.11.2024 paikallisen erän jakamisesta ja palkankorotusten kohdentamisesta

Jaettava erä (0,315 %):

Neuvottelutulos:

Aika, paikka ja allekirjoitukset: